

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys 167/2024 eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä puolustusvoimista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Lähtökohtaisesti esitys on Puolustusvoimien näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja siten kannatettava. Esityksen resurssikirjaukset (henkilöstö ja toiminta) ovat sinänsä realistiset ja tarkoituksenmukaiset. Mainitun suuruiset ja toiminnan edellyttämät resurssitarpeet sisältyvät puolustushallinnon kehusehdotukseen 2025-2028.

Puolustusvoimien avaruustoiminnan johtamisen ja organisoitumisen ratkaisut tehdään vuosien 2025–2028 aikana Puolustusvoimien kehittämisohjelman mukaisesti. Puolustusvoimiin suorituskyky rakentuu sen jälkeen, kun tarvittavat resurssit investointeihin ja toimintamenoihin on Puolustusvoimille myönnetty. Tavoitetilassa vuonna 2028 Puolustusvoimilla on toiminnan edellyttämää osaavaa henkilöstöä ja alustava kyky muodostaa avaruustilannekuvaa yhdessä kansallisten viranomaisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Siihen saakka avaruustilannekuvan tuottamisessa tukeudutaan yksinomaan kumppaniverkoston.

Esityksellä on liityntäpinta myös sotilastiedusteluun. Sotilastiedustelun tarkoituksena on hankkia ja käsitellä tietoa Suomeen kohdistuvasta tai Suomen turvallisuusympäristön kannalta merkityksellisestä sotilaallisesta toiminnasta taikka vieraan valtion toiminnasta tai muusta sellaisesta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa Suomen maanpuolustusta tai vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Sotilastiedustelusta annetun lain (590/2019) 3 §:ssä luetellaan tehtävät, joiden suorittamiseksi sotilastiedustelua voidaan toteuttaa.

Sotilastiedustelulakia säädettäessä edellytettiin, että sotilastiedustelun tarkoitus rajataan mahdollisimman yksiselitteisesti. Yksinomaista viittausta puolustusvoimista annetun lain mukaisiin tehtäviin ei pidetty riittävän yksityiskohtaisena sääntelynä, sillä se olisi voinut luoda Puolustusvoimille mahdollisuuden laajentaa sotilastiedustelulaissa säädettyjen tiedustelumenetelmien käyttöalaa yksinomaan muuttamalla laissa lueteltuja Puolustusvoimien tehtäviä. Siksi pykälään kirjattiin tyhjentävästi vain tietyt Puolustusvoimien lakisääteiset tehtävät.

Puolustusvoimista annetun lain 11 §:ään ehdotetun uuden 2 momentin mukaan Puolustusvoimien tehtävänä olisi tuottaa ja hankkia tietoa ava-

ruustilanteesta maanpuolustuksen tarpeisiin. Tällä tarkoitettaisiin Puolustusvoimien lakisääteisiä tehtäviä, joissa tiedolla avaruustilanteesta voi olla merkitystä. On kuitenkin mahdollista, että sotilastiedustelulain sääntely voisi käytännössä merkitä sotilastiedusteluviranomaisen tiedustelumenetelmillä saadun tiedon rajaamista avaruustilannekuvan ulkopuolelle. Tästä johtuen lakiesityksen yhteydessä tulisi tarpeellisilta osin tarkastella sen vaikutukset sotilastiedusteluviranomaisen laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseen sekä tehdä tarvittavat muutosesitykset sotilastiedustelulain 3 §:n tehtäväluetteloon.

Marika Järvenpää
Sotilaslakimies
OTM, SM